

ΧΠαλαίσι. ἐνθ' ἄν. 14) Διαλύω τι δεδεμένον Πελοπ. (Παπούλ.): Φρ. Ἀμπόλα βρόχια! (ἐπιφώνησις πρὸς τὰ ἄλωναζοντα ζῶα, διὰ τὰ ἀραιώσασιν. βρόχια = θηλειὰ σχοινίου τοῦ ἄλωνιου, οὗ λυομένου ἐλευθερώνονται τὰ ζῶα καὶ ἀπλώνουν). 15) Ἀφίνω τι νὰ λάβῃ μῆκος ἢ ἔκτασιν, ἀπλώνω πολλαχ.: Ἀμολῶ τὸ ζωνάρι - τὸ σκοινί - τὸ σῶμα κττ. πολλαχ. Οὐ κάρ'ρας ἀπόλ'σι τ'ς δαγκάνις του, σὰν κουτῆς πιάσ' τον Αἰτωλ. Πέλ'κα τὸ γουβᾶ 'ς τὸ πηγᾶδ' (βραχυλ. ἀντί: τὸ σκοινί τοῦ γουβᾶ) Σαρεκκλ. || Φρ. Ἀπόλ'κι τ' γλῶσσά τ' μὲ οὐργυῖα (ἐπὶ αὐθάδους καὶ θρασέος) Ἡπ. (Ζαγόρ.) Μ' ἀπόλυκες τὸ στόμα σου (συνεκδ. ἀντί: τὴ γλῶσσα σου. Ἐπὶ φλυαροῦντος) Ἡπ. Ἀπουλνάει τοῦ ζ'νάτ' τ' γιὰ μάλουμα - γιὰ καβγᾶ (ἐπὶ τοῦ προκαλοῦντος ἄλλον πρὸς διαπληκτισμούς) Ἡπ. κ.ά. Ἀπολάω τὸ κλῆμα (ἀφίνω εἰς τὸ κλῆμα περισσοτέρους ὀφθαλμούς κατὰ τὴν κλάδευσιν) Κορινθ. Μὴν τὴν ἀπολᾶς τὴ σταφίδα, γιατί θ' ἀδυνατίσῃ αὐτόθ. || Ἀσμ.

Τ' ἔχει τὸ ζωνάρι σου κ' εἶν' ἀπολυμένο | καὶ διπλογυρισμένο; Ἡπ. Σαράντα ὀργυῖς ἢ μπόλια μου κ' ἐξήντα τὰ μαλλιά μου, πόλα με κάτω, μάλιστα, νὰ βρῶ τὴν ἀρρεβῶνα Εὐβ. Ν-αὐτοῦ ψηλὰ ποῦ κάθισι, ψηλὰ 'ς τὰ παραθύρια, ἀπόλνα τὰ ξανθὰ μαλλιά τ' ἀργυροχρυσισμένα νὰ φκειᾶσου σκάλα ν' ἀνιβῶ, νὰ ῥθῶ 'ς τὴν ἀγκαλιά σου Μακεδ. (Σίτοβ.) β) Κατὰ παράλειψιν τοῦ οὐσ. δίχτυ, ἀλιεύω Μακεδ. (Καστορ.): Θ' ἀπουλύκουν νὰ πιάσουν κᾶνα ψάρι.

16) Κάμνω τι ὑδαρέστερον Μακεδ. (Βλάστ.) κ.ά.: Ἀπουλνῶ τοῦ γλυκὸ - ν ἀρμὰ κττ. Καὶ ἀμτβ. γίνομαι ὑδαρῆς ἢ ὑδαρέστερος Κύνθ. Μακεδ. (Βλάστ) Πελοπ. (Αἴγ.) Στερελλ. (Αἰτωλ.) κ.ά. — Λεξ. Αἰν.: Ἀπόλ'σι σὰν κιρὶ τῶρα π' ζισιάθ'κι Αἰτωλ. Θέλ' ζέσταμα τοῦ φαεῖ γιὰ ν' ἀπουλύσ' ποῦ 'νι παουμένον αὐτόθ. Ἀμολᾶ τὸ μέλι Κύνθ. Δὲν ἀπολάει τὸ σαπούνι, εἶναι ἀσβέστης μοναχὸς Αἴγ. || Φρ. Ἀπόλυσε τὸ κορμί μου ἀπὸ τὴ ζέστη (ζεστάθηκα πολὺ) Λεξ. Αἰν.

β) Γίνομαι θερμότερος, μεταβαλλομένης τῆς ἀτμοσφαιρικής θερμοκρασίας Στερελλ. (Αἰτωλ.): Ἀπόλ'σ' ἢ μέρα - ἢ γῆς. γ) Ἀπολύω, παράγω φλόγα, ἐπὶ πυρᾶς Κύπρ.: Τὰ ξύλα μου τὰ φνσῶ τῶαι δὲν 'πολυοῦν. Φύσα, φύσα, μὲ πόνησεν ἢ τδεφαλή μου, δὲν ἐπόλυσε. Ὁ πεῦκος 'πολυεῖ, ἢ ἐλαῖα δὲν 'πολυεῖ. 17) Πέμπω, ἀποστέλλω τινὰ πολλαχ. καὶ Ἰσακων.: Ἀπόλυσα ἕναν ἀποπίσω του Πελοπ. (Ἀρχαδ.) Τόνε 'πέλυσα νὰ μαζέψῃ ἐλαῖες Εὐβ. (Πλατανιστ.) Δὲ μᾶς 'πελάει γράμμα αὐτόθ. Οὔτε γράμμα ἀπολύτρε οὔτε παραντζελία Ἰσακων. 18) Ρίπτω Εὐβ. (Στροπόν.) Κέρκ. (Ἀργυρᾶδ. κ.ά.) Πελοπ. (Λακων.) Χίος (Καρδάμ. κ.ά.): Παίρνει μὲν πέτρα 'ς τὴν χέραν του μεγάλην καὶ τὴν ἐπόλινκε ὀμπροσιά των Χίος Θὰ σοῦ δώκω μὲ καὶ θὰ σ' ἀπελύσω ἐκεῖ κάτω Ἀργυρᾶδ. Τοῦ ὅωκε μὲ καὶ τ' ἀπέλυσε αὐτόθ. Ἰόλυσα μὲ πλάκα κὶ τοὺν πῆρι μέσα 'ς τὰ δίπλατα Στροπόν. || Ἀσμ.

Βάστα τὴν πέτρα δυνατὰ νὰ μὴ τὴν ἀμπολύσης Λακων. Ἄν ἔχῃ ἀσήμε, δῶσ' μας το, | λογάρι, χάρισέ μας το, κὶ ἂν ἔχῃ καὶ πεντόφραγκο, | 'ς τὴν τάβλα πέλυσέ μας το Ἀργυρᾶδ. 19) Ἐπὶ πυροβόλου ὄπλου, κάμνω νὰ ἐκπιρσοκροτήσῃ Λυκ. (Λιβύσσ.) Πελοπ. (Μάν.) — Γ'Αθάν. Πράσιν. κατέλλ. 98: Ἀμολοῦν τιφέκιν (πυροβολοῦν) Λιβύσσ. Ἀμολύθην τοῦ τιφέκιν (ἐξεπυρσοκρότησε) αὐτόθ. || Ἀσμ.

Μόλυκε τὸν καλὸ σαλμᾶ | κ' ἔκαμε τρία φονικά (σαλμᾶς = εἶδος τουφεκίου) Μάν. || Φρ. Ἀπόλυσαν τὸ σκοουμὸ (ἤρχισαν νὰ κλαίου) Γ'Αθάν. ἐνθ' ἄν. Πβ. Μπουνιαλ.

Διήγ. Κρητ. πολέμ. σ. 197,20 (ἔκδ. ΑΞηρουχ.) «κ' οἱ Τοῦρκοι τόσα ἄγρια τουφέκια ν' ἀπολοῦσι, | κ' ἐκλαίγαν ὅσοι μεῖναισι, τὸ τί 'χαν νὰ γενοῦσι». 20) Λύω τὸν δεσμόν, τὸν κόμβον, λύω ἐντελῶς Εὐβ. Κύπρ. κ.ά.: Ἀπόλυσα τὸ σκοινὶ Εὐβ. Τρόμαξα ν' ἀπολύσου τὸν κόμπο αὐτόθ. Ἰο-λγείς τον τοῦτον τὸν κόμπον τοῦ σιδοιν-νιοῦ; Κύπρ. || Ἀσμ.

Θωρῶ σε τῶ ἢ καρδούλλα μου 'παπ-πέσ-σω καταλγείται, ἀμ-μὰ κρατεῖ μ' ὁ σεβασμός, ὁ κόμπος πῶν 'πολγείται Κύπρ.

Β) Μέσ. 1) Ἐλευθερώνομαι Ἡπ.: Ἀσμ. Κ' ἐκράτει καὶ 'ς τὸ χέρι του ἕνα μικρὸ γεράκι, τῶφνγε, τ' ἀπολύθηκε, σὲ περιβόλι μπῆκε.

2) Μένω Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. κ.ά.): Ἐπελέσταμε ὀπίσ' (ἐμείναμεν ὀπίσω, καθυστερήσαμεν). 3) Σπεύδω, τρέχω Θράκ. (Γέν. Σκοπ.) Μακεδ. (Σισιάν.) Πελοπ. (Βαλτέτ. Μάν) Στερελλ. (Αἰτωλ.): Ἀπουλύθ'κι τοὺν κατήφουρον, κᾶνένας δὲ μπουροῦσι νὰ τοὺν κρατήσ' Σισιάν. Ἀμπολύσου νὰ πᾶς νὰ φέρῃς τὰ βόιδα Μάν. Ἀπολγόνται σὰν σαῖτες ἀπάνω του Βαλτέτ. Πελγούνται γούλοι καταπόδ' 'ς τὸν παπποῦ καὶ τὸν ρωτοῦνα Γέν. Πελγείται καταπόδ' 'ς τὴ γυνᾶκα τ' Σκοπ. Ἀπουλύθ'κα κὶ πῆγα 'ς τοῦ χουριό μ' Αἰτωλ.

Πβ. ἀμολλάρω.

ἀπολωλαίνω πολλαχ. ἀπολωλαίνου Σκῦρ. ἀπουλουλαίνου Θράκ. (Ἀδριανούπ.)

Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ρ. λωλαίνω.

1) Κάμνω τινὰ ἐντελῶς λωλόν, τρελλόν ἐνθ' ἄν.: Τὸν ἀπολωλάνανε τὰ παιδιὰ. Ἦταν λωλὸς καὶ τώρα ἀπολωλάθηκε. Ἀπολωλάθηκε ὁ κακομοῖρος, δὲν ξερεῖ τί λέει - τί κάνει πολλαχ.

2) Θορυβῶ, ζαλιζῶ ἐνθ' ἄν.: Εἶναι βάσανο τὰ παιδιὰ, σὲ ἀπολωλαίνουν με τοῖς φωνές τους. Μὲ βαράει ὁ ἥλιος 'ς τὸ κεφάλι καὶ μ' ἀπολωλαίνει πολλαχ.

Συνών. ἀπολωλώνω.

ἀπολωλὸς ἐπίθ. λόγ. κοιν. 'πολωλὸς Πελοπ. (Λάστ.) ἀπολωλὸ τό, πολλαχ. 'πολωλὸ Πελοπ. (Γορτυν.) κ.ά.

Ἡ μετοχ. τοῦ ἀρχ. ἀπὸ λλνμι ἐκ τῆς ἐκκλησιαστικῆς γλώσσης. Πβ. Κ.Δ. (Λουκ. Εὐαγγ. 15,6) «εὔρον τὸ πρόβατόν μου τὸ ἀπολωλὸς».

Ἀφελής, ἀπλοῦς, ἀνόητος ἐνθ' ἄν.: Αὐτὴ εἶναι νὰ ἀπολωλὴ Βούρβουρ. Φωτὰ νὰ σὲ κάψῃ, 'πολωλό! Κεφαλλ. Τὸ γλέπεις τ' ἀπολωλὸ ποῦ δὲ νογάει μπῆτι Βούρβουρ. || Φρ. Ἀπολωλὸς πρόβατο ἢ ἀπολωλὸ πρόβατο (ἐπὶ τοῦ εὐήθους) κοιν.

ἀπόλωλος ἐπίθ. Πελοπ. (Μάν. Οἶν. Πυλ. Τριφυλ.) Ρόδ. κ.ά. 'πόλωλος Τριφυλ. ἀπόλωλο τό, Πελοπ. (Οἶν.) Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ἐπιθ. λωλός. Ἰδ. καὶ ΓΧατζιδ. ἐν Ἀθηνᾶ 46 (1935) 3.

1) Ὁ ἐντελῶς ἀνόητος, παράφρων Πελοπ. (Μάν. Οἶν. Τριφυλ.) Ρόδ. κ.ά.: Ἡ γυναῖκα αὐτὴ εἶναι ἀπόλωλη Τριφυλ. Λωλὴ κὶ ἀπόλωλη εἶναι ἡ κακομοῖρα Μάν. 2) Ὁ ἀδυνατὼν νὰ ὁμιλήσῃ, ἄλαλος Πελοπ. (Πυλ. Τριφυλ.): Αὐτὸ τὸ παιδί εἶναι ἀκόμη ἀπόλωλο Τριφυλ. Τὸ παιδί της τὸ ἡῦρε 'ς τὴν κούγκα ἀπόλωλο, δὲ μπορεῖ νὰ μιλήσῃ Πυλ.

ἀπολωλώνω Πελοπ. (Λακων. Μάν.) Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ρ. λωλώνω.

1) Ἀπολωλαίνω 1, ὁ ἰδ.: Δώκανε πῆρανε, τὸν ἀπολωλώσανε τὸ γέρω τὰ παιδιὰ του. 2) Ἀπολωλαίνω 2, ὁ ἰδ.: Μ' ἀπολώλωσε με τοῖς φωνές σου. Μὲ ἀπολώλωσε ὁ ἥλιος.

ἀπομαγτανίζω ἐνιαχ. ἀπομαγτανίζου Λέσβ.

Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ρ. μαγτανίζω.

Τελειώνω τὸ μαγγάνισμα, οἶον τὸ ἐκκόκκισμα τοῦ βᾶμ-βακος κττ.

